

De Recitant



Jaarlijkse uitgave van de Vereniging
van Vrienden van Het Zeeuws Orkest

Nummer 36, juni 2021



In dit nummer onder meer:

- Chef-dirigent Ivan Meylemans over het beroep van dirigent
- Een interview met concertmeester Marcus Vliegen

De Recitant is de jaarlijkse uitgave van de Vereniging van Vrienden van Het Zeeuws Orkest

Nummer 36, juni 2021

Adres bestuur Vereniging van Vrienden van Het Zeeuws Orkest /
redactie De Recitant:
Verwerijstraat 14
4331 TC Middelburg

E-mail: vvhzo@zeeuwsorkest.nl

Website: www.zeeuwsorkest.nl

Redactie: Bestuur VVHZO

Bestuursleden Vereniging van Vrienden van Het Zeeuws Orkest:

Alwin Baart, voorzitter

Anja Westerterp, secretaris

Elsbeth Schregardus, penningmeester

Michiel Flipse, coördinator vrijwilligers en voorzitter Muziekconcours

Heloïse Jonkers, coördinator vrijwilligers

De jaarlijkse bijdrage voor een lid van de Vereniging is € 22,50 per jaar. Het lidmaatschap voor (echt)paren bedraagt € 30,-. Een hogere bijdrage is altijd welkom.

De contributie kan overgemaakt worden op het **nieuwe** rekeningnummer: NL49 ABNA 0832 9667 11 ten name van Vereniging van Vrienden van Het Zeeuws Orkest, onder vermelding van: contributie 2021 en uw naam, postcode en huisnummer.

De Vereniging van Vrienden van Het Zeeuws Orkest, opgericht in 1981, ondersteunt op financiële en praktische wijze Het Zeeuws Orkest.

Vanaf 50 euro kunt u met uw bedrijf adverteren in de Recitant.

Voorpagina: HZO met chef-dirigent Ivan Meylemans en concertmeester Marcus Vliegen. Foto: Hans Colijn.

VOORWOORD

Graag wil ik beginnen met een persoonlijke herinnering, waarvan ik denk dat deze voor u ook de moeite waard kan zijn.

Lang geleden, in 1984, raakte ik na een concert in het Amsterdamse Concertgebouw in gesprek met een Amerikaan van een jaar of zestig. We besloten samen wat te gaan drinken in Américain, dat toen nog een mondain en stijlvol café was. De Amerikaan, met de naam Leonard A. Pearlman, bleek een dirigent te zijn van The University of Arizona Orchestra. Aan het eind van het gesprek haalde hij een wat verfromfaaid, klein papiertje met daarop een tekening uit zijn portemonnee. Hij vertelde dat hij het altijd bij zich had, waar hij ook ging. Ik ben de titel van de tekening nooit vergeten: *Life without Mozart*. Het plaatje was in de loop van decennia wel wat vager geworden in mijn hoofd. Er stond in mijn herinnering een mistroostig landschap op, met wat rommel en een oude autoband.

Nu alles op internet te vinden is, besloot ik eens te zoeken op de titel. En zowaar, ik vond het plaatje.

Leonard A. Pearlman heb ik nooit meer gesproken. Hij wandelde de Amsterdamse nacht in op weg naar zijn hotel. Ik denk dat hij de cartoon altijd bij zich heeft gehouden. De trieste tekening maakte hem niet droevig. De cartoon verbeeldde juist dat waar hij zo veel van hield. Door je je voor te stellen dat iets er niet meer is, besef je hoeveel datgene voor je betekent.

Liefde voor Het Zeeuws Orkest (HZO) spreekt uit de interviews die u in deze Recitant te lezen krijgt. Die liefde is waarschijnlijk ook de reden dat u nog steeds Vriend bent, ondanks dat het

orkest u het afgelopen jaar minder heeft kunnen bieden. Dat waarderen wij zeer. Dankzij u kunnen we het orkest (financieel) steunen. En u weet: de bloemen voor de dirigent en de solist zijn van u. Soms is er geld voor wat extra's: onlangs hebben we speciale HZO-mondkapjes kunnen bekostigen.

In deze Recitant opnieuw een interview met de chef-dirigent van het orkest, Ivan Meylemans. Dit keer praten we met hem over de zaken die komen kijken bij het dirigentschap. En in het gesprek met Marcus Vliegen leest u wat de functie van de concertmeester, de eerste violist, inhoudt.

Graag tot ziens bij de Vriendentafel tijdens een concert van HZO.

Alwin Baart,
voorzitter Vereniging van Vrienden van
Het Zeeuws Orkest.



Concertmeester Marcus Vliegen:

“Ik werk met mensen waar ik een connectie mee heb.”

Op de website van Het Zeeuws Orkest (HZO) staat al geruime tijd een mini-portret van Marcus Vliegen, de concertmeester van het orkest. Omdat dit vrij summier is en hij een bijzondere rol vervult binnen het orkest, had De Recitant begin mei 2021 een online vraaggesprek met de eerste violist. “Ik moet zo spelen dat het orkest voelt dat het met mij mee moet.”

Marcus Vliegen is sinds 2009 concertmeester bij HZO. Zijn benoeming is te danken aan een tip van één van de altviolisten. Zij en hij zaten samen in het ensemble van Hans Liberg en zij stelde voor dat hij zou solliciteren. Voor Marcus – die zelf niet eerder gedacht had aan zo’n functie – bleek het een goede greep. “Het past goed bij me, het past goed in de agenda, het niveau is hoog en ik werk met mensen waar ik een connectie mee heb.”

Voordat HZO in beeld kwam speelde Marcus onder andere in een orkest dat actief is in de hoek van de ‘lichte muziek’. Denk hierbij aan grote evenementen met een gillend publiek wanneer het optreden aanvangt. Volgens Marcus heel leuk om te doen, maar niet al te vaak. Een heel andere manier van werken, want zo’n orkest is meer in de begeleidende rol actief. Marcus: “Je wordt zacht gedraaid en vaak is je eigen partij niet uitdagend. Je bent een effect, want het gaat om de band en de zanger.” Bij HZO sta je als violist zelf dankzij de muziek op de voorgrond. Voor de inhoud moet je dus daar zijn, zo betoogt hij. Hij speelt momenteel niet mee in de grote beroepsorkesten. Dan zou hij een week in zijn agenda leeg moeten vegen en dat lukt niet vanwege zijn vele viool leerlingen en het dirigeren van het Juniorensymfonieorkest Bloembollen-

streek.

“In principe repeteer ik donderdags met HZO, vrijdag is er dan het jeugdorkest, zaterdag en andere dagen heb ik mijn leerlingen.” Koorbegeleiding of zelf een kwartet formeren en daarmee optreden is nog wel een optie. Korte-termijntrajecten en dan zelf plannen.

Vioolleraar

Zijn muziekdocentschap kwam al ter sprake. In de studio bij zijn huis geeft hij vioolles, voornamelijk aan kinderen. Marcus licht toe: “... omdat ik merk dat volwassen hele goede intenties hebben, maar minder tijd.” Leerlingen die hem – ook tijdens de Corona pandemie – vaak lang trouw blijven. Momenteel geeft hij de leerlingen in de middelbare schoolleeftijd online les, de jongere leerlingen mogen gelukkig weer naar de studio komen. Marcus vat zijn aanpak als docent als volgt samen: “Ik kijk minder naar wat iemand niet kan, maar bedenk hoe ik kan zorgen dat iemand het wel gaat kunnen. Als je iets weet te bedenken waardoor iemand beter gaat klinken, dan is dat het kleine stapje dat het verschil maakt. Dat maakt misschien ook dat ik bij Het Zeeuws Orkest makkelijker met amateurmusici werk dan mensen die helemaal niet van lesgeven houden.” De voldoening is groot wanneer een leerling die hij nog heeft leren strijken met open snaren, uiteindelijk het vioolconcert van Mendelssohn speelt.

→



Talent

Doorzettingsvermogen is volgens hem minstens zo belangrijk als talent. Je hebt mensen met heel veel talent, die heel veel uit zichzelf kunnen, maar die afhaken zodra het op iets aankomt dat ze niet vanzelf kunnen. Je hebt ook mensen die gewoon keihard werken en dan ook veel bereiken. Op beide manieren speel je op een best hoog niveau. Alleen iemand die de drive en het talent heeft, kan doorbreken. Deze voorbeelden kom je helaas niet zo vaak tegen. Bij hemzelf ging rond zijn 15de jaar de knop om en ging hij hard studeren. Daarvoor had hij ook wel eens op het punt gestaan te stoppen. Je bent 13 en al je vriendjes spelen buiten... wel een begrijpelijke twijfel toentertijd. Eenmaal aan de bak gegaan, ging het ook echt heel hard. Zijn vioollerares die hem les gaf van zijn 7e tot zijn 11de jaar, was niet verbaasd

dat hij uiteindelijk conservatorium ging doen.

Concertmeester

Terug naar HZO. In de twaalf jaren dat Marcus nu concertmeester is, veranderde de verhouding tussen amateurmusici en professionele musici in het orkest. Toen hij kwam waren er nog zo'n 25 niet-beroepsmatige musici actief en intussen zijn dit er nog ongeveer 15. Er was in die tijd meer geld en dus waren er ook meer repetities op weg naar een concert. In plaats van twaalf repetities, zijn er nu acht. Met het gevolg dat er nu thuis flink gestudeerd moet worden.

Toch is volgens Marcus het niveau van de concerten omhooggegaan. Naast de inzet van de orkestleden, speelt de dirigent hierin ook een grote rol: Ivan is ambitieus en hij weet je – aldus Marcus – op een repetitieavond vanaf het

eerste moment tot 's avonds tien uur te boeien. En dan wil je wel wat doen!

De rol van concertmeester omschrijft hij als volgt: "De dirigent geeft aan wat hij met de muziek wil wat betreft inzetten, emoties, tempo, enz. Iedereen heeft een eigen interpretatie, maar als elk orkestlid deze zelf gaat uitvoeren wordt het een beetje een rommeltje. Aan mij de taak om te interpreteren wat Ivan wil en dat duidelijk aan te geven. Ik moet zo spelen dat iemand voelt dat hij met mij mee moet." Concreet werkt dit als volgt: de strijkers zijn zo verdeeld dat ze een uitvergroet kwintet vormen. Iedere groep van de strijkers (de tweede violen, de altviolen, de celli en de contrabassen) heeft een 'aanvoerder' die de concertmeester volgt. De aanvoerder van elke groep moet ervoor zorgen dat de hele groep strijkers meegaat. Zo speelt dan iedereen samen zonder dat iedereen per se zicht op de concertmeester heeft. Dan heb je nog blazers, slagwerk, enz..

Punt van aandacht voor Marcus is het gelijk blijven lopen van de verschillende orkestleden. In de prachtige Zeeuwse Concertzaal ervaar je (net als in veel andere zalen) een soort vertraging. Doordat het geluid op een bepaalde manier weerkaatst denk je dat je samenspeelt, maar eigenlijk loop je achter. Je hoort dan namelijk het geluid dat al weerkaatst is. Met name voor de orkestleden die achterin zitten is dit opletten geblazen: die moeten hierdoor voor hun gevoel te vroeg inzetten. Op dit vlak ligt er dus een leidende taak voor de concertmeester. Maar zo voegt hij toe: "Gelukkig gaat het vaak goed op muzikaal gevoel."

Toekomst(muziek)

Marcus is niet bezorgd wat betreft de toekomst van de concerten. Wellicht duurt het langer en langer en Corona zal absoluut 'een groot gat hakken' maar orkesten zullen, zo verwacht hij, uiteindelijk weer een publiek opbouwen - als het publiek al niet gewoon is blijven wachten. Misschien is het nog wel trouwer dan eerst. Enige zorg heeft hij wel voor de koren: die hebben straks jarenlang niet mogen zingen en veel leden zijn al oud. Hij vreest een 'hap uit de traditie van de koren'.

Als hij mag dromen over HZO dan gaat het hart sneller kloppen bij het idee om vaker te spelen en bij het idee van een forser budget dat ook grote werken mogelijk maakt. Dat 'een dikke Mahler' haalbaar wordt en dan een keer met het orkest in het Concertgebouw neerstrijken. Natuurlijk is het logisch dat er nu in het Zeeuwse gespeeld wordt. Maar dromen mag! De afgelopen jaren is er samengewerkt met een aantal grote solisten en dat heeft hij als een stimulans ervaren: juist dan wil je je als orkest zo goed mogelijk neerzetten.

Wat betreft zijn eigen toekomst; zou hij net als violist Jaap van Zweden, meer willen gaan dirigeren? Ook Marcus combineert immers het concertmeesterschap met een functie als dirigent. Het eerlijke antwoord volgt snel: nu niet. En als het al zover zou komen dan pas na een verdere verdieping in het vak. Het dirigeren gaat nu goed, maar wat dat betreft beschouwt hij zich toch als autodidact. Voor wat betreft HZO zit Marcus Vliegen reeds op de juiste plaats.

Heloïse Jonkers

Chef-dirigent Ivan Meylemans:

“Klassieke muziek is zó goed. Die blijft.”

Vorig jaar spraken we met Ivan Meylemans, chef-dirigent van Het Zeeuws Orkest (HZO), over de coronatijd. Deze keer vertelt hij over de wereld van het dirigeren. Over de balans tussen gezag en een goede sfeer, over het plotseling invallen voor een zieke collega en over het bestuderen en uitvoeren van een muziekstuk. “Je kan je niet helemaal laten meevoeren.”

Jarenlang was Ivan Meylemans trombonist bij het Koninklijk Concertgebouw Orkest (KCO). In 2007 gaf hij zijn baan bij het KCO op om volledig als dirigent te gaan werken.

De KCO-hoornisten Jasper de Waal en Jacob Slagter gaven net zoals jij de vaste baan bij het KCO op om dirigent te worden. Bij Jacob Slagter speelde de druk een rol. De spanning die het spelen van een solo hem gaf, vond hij steeds zwaarder worden. Was de stress van het foutloos presteren in

een orkest van wereldfaam voor jou ook een reden om te wisselen van rol?

“Solo’s zijn op een eerste hoornplek heel veeleisend. Als trombonist zit je toch iets rustiger. Er zijn minder solo’s, het is meer een groepsinstrument. Het was meer dat ik altijd al dirigent wilde worden en aan het conservatorium in Den Haag heb ik dan ook directie gestudeerd. Bij een kamerorkest in Brugge vroegen ze mij in 2007 als chef. Ik heb de knoop door gehakt en gedacht ‘na vijftien jaar KCO stop ik’. Wel spannend, omdat je je vaste salaris verliest en die baan bij dat



Naar een foto van Hans Colijn.

kamerorkest ook geen fulltime baan was. Maar in de beginjaren, als je beginnend dirigent bent, dan ben je heel populair. Dan komen de opdrachten bijna als vanzelf.”

Je zou denken dat met name de wat oudere dirigenten veel werk krijgen aangeboden.

“Er is altijd juist behoefte aan nieuw bloed en jonge mensen. Je ziet trouwens nu ook steeds meer dames die overal chef worden. Dat vind ik een gunstige evolutie. Maar je concurrentiepositie is lastiger. Ik klaag niet hoor. HZO is echt een geweldig orkest. Ik heb niet de behoefte om een internationale ster te worden.”

Maar je hebt veel in het buitenland gedirigeerd. Je site toont een indrukwekkende lijst van orkesten en buitenlandse steden.

“Ja, maar het is minder nu. Ik heb het heel veel gedaan. Maar de ene week in Zagreb staan, de andere week in Stockholm en dan weer in Nederland en België... Ik vind het zoals het nu gaat heel goed. HZO, ik heb een vast harmonieorkest, een vast fanfareorkest, ik doe heel veel brassband. Heel veel verschillende orkestvormen. Daarnaast diriger ik af en toe als gastdirigent.”

Dirigenten moeten soms ook invallen als een collega ziek is. Hoe komt een orkest dan bij een bepaalde dirigent terecht?

Als er haast is, bepaalt de artistiek directeur wie er gebeld moet worden. Dat gebeurt mij geregeld, maar soms moet je ‘nee’ zeggen omdat je dan ander werk hebt. Daarom hebben al die orkesten een assistent in dienst, iemand die er sowieso bij zit en kan invallen. Dat zijn vaak jonge mensen, waar trouwens niet altijd het hele orkest mee tevreden is. Dan willen ze toch een beter iemand. Ze hebben soms liever iemand van buiten het orkest. Maar het is voor jonge

dirigenten belangrijk om ervaring op te kunnen doen.” Het is een voordeel dat Meylemans een enorme hoeveelheid muziekstukken op zijn repertoire heeft staan. “Als je alle Beehovens gedaan hebt en je moet invallen voor een Beethovensymfonie, dan is dat natuurlijk mooi meegenomen.”

Ivan Meylemans, chef-dirigent van HZO

Als gastdirigent werkte Meylemans met ondermeer met het Koninklijk Concertgebouw Orkest, het Rotterdams Philharmonisch Orkest, het Radio Philharmonisch Orkest, het Brussels Philhamonic en andere orkesten in België, Kroatië, Duitsland, Denemarken, Zweden, Frankrijk en Zuid-Korea.

Ivan Meylemans heeft meer dan 300 werken op zijn repertoire staan.

Kan je zo weer aan de slag gaan met een symfonie die je vijf jaar geleden gedirigeerd hebt?

“Ja, dat gaat vrij snel. Een nieuw stuk blijft echt het lastigste. Dat kost ook qua studietijd zeker dubbel zo veel tijd.”

Hoeveel kost bijvoorbeeld een symfonie van Haydn die je nog nooit hebt gedirigeerd?

“Het kost minstens zes uur om een symfonie van Haydn (die zijn niet zo lang) dirigeerklaar te hebben. Je bestudeert de partituur en je projecteert het op het orkest dat het moet gaan doen. Bij bijvoorbeeld Schönberg is de partituur heel complex, maar alles staat er in genoteerd. Dat maakt het voor mij wel makkelijker om te bepalen waar de muziek naar toe moet.

Als ik 's ochtends wakker wordt, om een uur of zes, begin ik de dag met het bestuderen van partituren.”

Hoor je in je hoofd de muziek als je de partituur leest?

“Jazeker, maar bij moderne stukken is dat heel lastig. Van bekende stukken van Tsjaikovski, Beethoven of Dvorák zijn er eerdere opnamen beschikbaar, maar ik ga toch altijd eerst zelf de partituur bestuderen. Anders heb je één opname, en dat kan een goede of een slechte zijn, waardoor je meteen beïnvloed bent. Als ik toch opnames beluister, dan probeer ik er meteen vier of vijf te beluisteren.

Ik heb die stukken natuurlijk ook heel vaak gespeeld, in mijn tijd als trombonist. Daardoor ben je ook beïnvloed. Maar die invloed vind ik goed. Je denkt na over het tempo dat toen gespeeld werd en je besluit of je dat ook wilt. En zo vorm je toch een eigen visie. Ook als assistent-dirigent neem je heel veel dingen over. Maar je projecteert het wel op jezelf.”

Ben je tijdens het dirigeren heel technisch bezig of kan je je mee laten voeren door de muziek? Of allebei?

“Het móet alle twee. En met die vraag heb je meteen de ‘million-dollar question’ te pakken. Wat is dirigeren? Wat doet een dirigent? Je kan je niet helemaal laten meevoeren, tenzij het orkest het fenomenaal doet. Je moet het toch sturen. Soms ben je echt gewoon verkeerspolitie. Niet te snel, niet te langzaam, niet te zacht. Daar een balans in vinden, daar een vrijheid in zoeken. HZO is een orkest met musici die niet zo vaak samenspelen. Super enthousiaste spelers, maar als je niet vaak samenspeelt, dan heeft dat ook zijn technische beperkingen. Je wilt soms in snelle tempi, vivace. Ik krijg vaak te horen ‘Ivan, dat was toch echt te snel nu.’ Het is in het repetitieproces een hele psychologische zoektocht. Stel dat ik vivace in de eerste repetitie al neem, dan krijg ik heel dat orkest over me heen. Je moet telkens die grens opzoeken en ook afspraken maken. ‘Jongens, volgende keer gaan we wat sneller.’ De orkestleden zullen het niet geloven, maar ik probeer toch echt aan de realistische kant van de tempi te zitten.

Je moet ook rekening houden met de verschillende zalen. Het theater in Goes is vele malen droger dan de Concertzaal in Middelburg. Dan moeten we ook compleet anders spelen. Daar ben je verantwoordelijk voor en dan kan je je niet zomaar laten gaan. Maar er zijn van die momenten, die zoek ik echt uit. In Middelburg kan je onvoorstelbaar mooi zacht spelen. Pianissimo’s komen echt glashelder over. Maar die moet je dan ook afdwingen. Nog zachter... Die zoek ik heel bewust uit. Het kan lijken op effectbejag en volgens de letter van het woord is het dat ook. Je wilt het orkest meenemen én je speelt voor de mensen in de zaal. Je wilt dat het effect heel mooi over komt in de zaal.

Als je moet invallen terwijl er geen repetitie meer kan zijn, kan je dan nog een eigen invulling aan het concert geven?

Nee, dan niet. Ik ben wel eens ingevallen zonder repetitie. Dan bespreek je met de concertmeester en een aantal aanvoerders welke tempi er gespeeld werden. Laatst kon in Brussel Valery Gergiev niet komen voor de zesde symfonie van Tsjaikovski. Dan is zo’n orkest ook heel dankbaar. Dan krijg je heel veel pluimen, het gaat als vanzelf. Het lastigste is het om voor een orkest te staan waar je zelf in gespeeld hebt. Als assistent bij het KCO moest ik dat vaak en ik ben ook een aantal keren terug gevraagd. Ze kennen je en voor hen houd je dan de rol van assistent en kon ik niet de muziek gaan interpreteren. Om daar boven te staan, is best lastig.

In hoeverre heb je nog persoonlijk contact met de musici als je verschillende orkesten hebt?

Bij HZO probeer ik altijd te mengen met de musici en met hen te spreken. Bij HZO gaat dat heel amicaal, als een grote familie. Je weet wat er speelt. Ik probeer ook muzikaal nooit mensen te ver te drijven. Vroeger stonden dirigenten

soms als een dictator voor een orkest, mensen zaten met angst te spelen. Dat is niet de goede motivatie om muziek te maken. Maar door te mild te zijn, krijg je dat er haantjes de voorste zijn die jón dan het leven zuur gaan maken, die lastige vragen gaan stellen of als je vraagt of het wat zachter kan, dan juist veel te zacht gaan spelen. Dat heb je gelukkig bij Het Zeeuws Orkest niet hoor. Muzikale zaken die gevoelig liggen, probeer ik heel eerlijk te doen. Als het een bepaalde musicus aangaat, dan pak ik dat zo persoonlijk mogelijk aan. Je kan niet vanaf de bok zeggen dat het niet goed gaat en dat beter iemand anders dat kan spelen. Dat gebeurde vroeger vaak, hoor. Chailly had er zelfs geen woorden voor nodig.” Meylemans doet de handbeweging van Chailly na. “Dat betekende dan ‘jij niet’.”

geval. Een bepaalde laag van onzuiverheden moet ik toelaten om het toch nog spannend te houden. Je kan veel beter een spannende foute noot spelen dan een saaie foute noot. Als er maar iets gebeurt. Vanuit dat uitgangspunt moet er muziek gemaakt worden. Mijn vrouw dirigeert kindertjes van vijf jaar in een strijkorkestje en eigenlijk is het verre van perfect: een beetje ongelijk en vals. Maar toch, als je gaat luisteren, dan is het muziek en kan het soms kippenvol opleveren. Dat is wat muziek is. Op een hoger niveau is dat ook zo.

Als musicus in een orkest ben je een onderdeel. Als dirigent sta je in het middelpunt van de belangstelling. Ligt dat laatste jou ook wat beter?



Voor jou is de sfeer ook belangrijk.

Ja, en vanuit die beweegreden mensen motiveren. Ze moeten altijd zich zelf blijven, vind ik. Dat is de beste manier om het beste uit de mensen te krijgen. Het is al stressvol genoeg om een solo te spelen, ook voor professionelen. Je moet proberen om de musici op hun gemak te stellen. Maar te slap moet het ook niet worden. Bij mij zal het nooit echt slap worden, denk ik. Dat hoop ik in ieder

Muzikaal wel. Maar als ze me zouden vragen te spreken over een nieuw dorpshuis, iets wat je totaal niet aanbelangt, dan vind ik dat lastiger. Muzikaal weet ik wat te vertellen, als het goed is ben ik goed voorbereid en gaat dat soepel. Je moet je ook persoonlijk presenteren. Ik heb veel adviseurs gehad die vinden dat ik bijvoorbeeld een nieuw rokkostuum moet hebben. Ik probeer er aan te werken om mij netjes

te presenteren. Maar dat is niet mijn sterke punt.

Met je rokkostuum is toch niks mis?

Nee, maar sommigen vinden dat het bij repetities ook wat netter mag. Maar ik ben zoals ik ben. Elke keer chique kleding, dat zou ook niet Ivan Meylemans zijn, vermoed ik.

Je moet als dirigent wel iemand zijn die het leuk vind om die trap af te komen, applaus te krijgen. Als iemand schuchter naar beneden komt...

Dat is waar, ik ben niet verlegen. Ik moet toegeven dat als het publiek je graag heeft en als het orkest goed speelt, dan vind ik het ook egostrelend. Als ik uit enquêtes merk dat dat ook echt zo is, dan vind ik dat heel fijn, dat moet ik echt toegeven.

De inleidingen die je bij een concert geeft bevallen je?

Die vond ik eerst afleidend, ik wilde me focussen. Maar het helpt me ook om meer te ontspannen. Ik bereid me voor, vroeger van papier, nu spontaner. Het luistert voor het publiek na zo'n inleiding toch anders naar de muziek. En het verbetert de band tussen orkest, dirigent en publiek. Dat is zo belangrijk. Maar het mag ook geen dorps- of familieshow zijn. Het moet niet te ludiek worden. Het moet om de muziek blijven gaan.

Soms wordt HZO even een soort Metropole Orkest, zoals tijdens het concert met Eric Vloeimans of met Bløf bij Concert at Sea. Hoe vind je dat om te doen?

Ik vind dat fantastisch.

Zou je dat meer willen doen?

"Stel dat we tien series zouden hebben in plaats van vier, dan zou ik er wel twee willen doen op die manier. Maar schoenmaker blijf bij je leest, het doel blijft klassieke muziek. Klassieke concerten zijn wat stijfjes, dat zou

allemaal wel wat lossier mogen. Je moet het aanwakkeren om jonge mensen de zaal in te krijgen. Dus die interessante zijstappen moet je zeker doen."

Is filmmuziek de nieuwe klassieke muziek?

"Ja, ik vind die ook fantastisch. Ik luister veel filmmuziek in de auto."

"Filmmuziek hoef je vaak niet zes keer te horen voordat het binnen komt. Klassieke werken moet je vaak vaker horen om ze mooi te vinden. Kan je dat muziektechnisch uitleggen? Zitten er trucjes in?"

"Dat laatste sowieso. Er zitten bepaalde trucjes in die altijd terugkomen in filmmuziek, net zoals bepaalde toonaarden. Je hebt gesloten toonaarden en open toonaarden. Heel veel van die filmmuziek heeft open, brede toonaarden. Met veel mollen: As, Bes, Ges-groot, dat klinkt op een bepaalde manier. Dat heeft met natuurtonen en boventonen te maken. Mensen weten dat en worden met die kennis ook opgeleid. Om de film te ondersteunen gebeuren er geniale dingen. De muziek bij Disneyfilms is ook fantastisch, onwaarschijnlijk goed.

Wat ik ook nog wel eens zou willen: een groot scherm waarop een film wordt vertoond en daaronder het orkest dat de film begeleidt. Ik heb het een paar keer gedaan; het is moeilijk maar het kan wel." Meylemans is hoopvol over de toekomst. "Als ik zie hoe creatief de individuele muzikant is, zoals harpist Remy van Kesteren die met de popmuziek meegaat, of Eric Vloeimans. Muziek is muziek. Ik hoop wel dat de klassieke muziek en de componisten altijd gespeeld blijven worden. Maar daar ben ik van overtuigd. Die muziek is zo goed, die overstijgt heel veel van de nu gemaakte popmuziek, waar je over 100 jaar niets meer van hoort. Beethoven blijft, denk ik."

Alwin Baart

Het eerste concert in 2021: een schoolconcert

14 april, Coronajaar 2021. In de aula van Stedelijke Scholengemeenschap Nehalennia aan de Breeweg in Middelburg treedt Het Zeeuws Orkest op in een kleine bezetting van acht professionele musici. Achter tafeltjes, anderhalve meter van elkaar, zitten ruim dertig leerlingen van de brugklas.

Wachtend op de aanvang van het concert staan alle ogen gericht op de schermen van de mobieltjes. Maar als de verteller opkomt, is het direct stil en kijken alle ogen naar de lange man met een dragende stem waar je graag naar luistert. De verteller geeft een extra laag aan dit concert door de woorden en de muziek van dit verhaal met elkaar te verbinden. Muziek die de emotie kan verklanken.

Het thema in dit nieuwe jeugdconcert van

Jenkins en Purcell. Acht musici zitten op het podium: violen (2), altviool, cello, contrabas, klarinet, dwarsfluit en slagwerk. Zij spelen vol overgave en passie deze prachtige muziek. Voor hen is het samenspelen na zo'n lange stilte weer een fantastisch moment. Omdat het verhaal een verhaal van 'nu' is, een situatie waarin we allemaal terecht zijn gekomen, heeft de tekst een eigen waarheid. Dan is de afstand tussen de persoon die het verhaal vertelt en de



Het Zeeuws Orkest met de naam *De Koning, de Vluchteling en de Viool*, heeft een maatschappelijk onderwerp. De Coronapandemie, het vluchtelingen-vraagstuk en de economische crisis zijn in het verhaal verweven. Tussen de verhalen door wordt toepasselijke muziek gespeeld van onder andere Händel, Mozart, Vivaldi, Tsjajkovski,

ontvanger, het publiek, maar heel klein. Het publiek kan zich inleven omdat het zichzelf in het verhaal herkent.

De Koning leert van de vluchteling dat je ondanks de grootste verschrikkingen gelukkig kan zijn als je met elkaar muziek maakt. Muziek verbindt. De vluchtelingen overleven de droevige

gebeurtenissen. Een muziekinstrument bespelen, helpt bij de verwerking van deze nachtmerrie. Het geeft hoop, je kan je hoofd leegmaken, je hebt alle aandacht voor je instrument. Dat thema gaat de koning gebruiken bij zijn opening van de Staten Generaal: Een redevoering over geluk! In plaats van de staat van het land in een economische crises.

Het ligt voor de hand te zoeken naar andere mogelijkheden om de jeugd met klassieke muziek te bereiken. Die mogelijkheid is gevonden in het uitbrengen van een podcast in drie delen waarin dit concert is opgenomen. Er is een eigen podcastkanaal gelanceerd waarin muziekverhalen worden opgenomen met muziek die door Het Zeeuws Orkest wordt gespeeld. Het fenomeen podcast is op dit moment heel populair bij de jeugd. Op deze manier hebben we misschien een kans dat ook jongeren eens naar klassieke muziek luisteren.

Het is de moeite waard om te kijken op de website zeeuwsorkest.nl waar de verschillende podcasts zijn geplaatst waarbij u ook dit verhaal, *De Koning, de Vluchteling en de Viool* vindt.

Wat is er nieuw in de uitvoering van dit concert? De leerlingen waren muisstil, super geconcentreerd! Niemand werd afgeleid door de ander, alle aandacht ging uit naar de musici, de verteller en de koning die speciaal voor deze voorstelling ten tonele werd gebracht.

Dat was een leermoment: zet brugklasleerlingen niet te dicht bij elkaar om de concentratie op te brengen om te luisteren. Ruimte geeft ruimte om je aandacht te richten op nieuwe ontdekkingen: 'klassieke muziek is best tof'. Op Nehalennia kunnen ze in alle rust luisteren naar klassieke muziek! De voorwaarden om een concert te geven voor jonge mensen willen we graag zo houden! Ruimte!

Cisca van Dijk



De volgende keer speelt Het Zeeuws Orkest *De Koning, de Vluchteling en de Viool* op 30 januari 2022 om 15:30 uur in de Zeeuwse Concertzaal voor een algemeen publiek, een Ouder/Kind-concert.

Geraakt door kunst

Guusje Hoogveld, Vriend HZO, kunstliefhebber en dierenarts

Binnen de het bestuur van de Vereniging Vrienden van Het Zeeuws Orkest hebben we gebrainstormd over welke Vriend van HZO we zouden willen interviewen voor De Recitant. Ik had wel een idee; Guusje Hoogveld. Na het lezen van een artikel over het feit dat zij 30 jaar als dierenarts werkzaam is in Middelburg en wetende dat ze een passie heeft voor muziek en kunst, was één en één snel twee. Ik ben al jarenlang bevriend met Guusje en in haar eigen woonkamer zijn we in gesprek gegaan over keuzes maken en wat muziek en kunst met haar doet. Over Het Zeeuws Orkest, over haar lievelingsmuziek. En meer.

Guusje had verschillende opties toen ze klaar was met het VWO. "Ik wilde de muziek in of naar de kunstacademie of musicologie of diergeneeskunde studeren. Dat is precies wat mijn probleem soms ook is, ik vind alles leuk. Je moest toen loten voor een studie diergeneeskunde, ik lootte gelijk in. Toen heb ik besloten, misschien is dat ook in de tijdgeest van toen, laat ik maar gewoon een echt vak leren. Dit is natuurlijk heel beledigend voor musici, die denken wellicht, hoezo echt vak? Ik vond het toen logisch om muziek als

hobby te hebben en een studie diergeneeskunde te gaan doen."

Op mijn vraag of ze nu dezelfde keuze had gemaakt, antwoordt ze: "Nee, ik had sowieso niet deze keuze weer gemaakt. Maar achteraf is alles anders, met de kennis van nu, zou ik de kunstacademie hebben gekozen. Ik merk dat ik daar nog heel veel in kan ontdekken. Ik denk dat ik met muziek maken al aan mijn grens zit. Ik zal nooit veel beter piano leren spelen of muziek leren maken. Op het gebied van schilderen en tekenen, waar ik nog niet heel lang geleden mee ben



begonnen, daar ligt nog onontgonnen gebied en vind ik dat nu zo fijn en leuk om te doen.”

Om mij heen kijkend, zie ik een vleugel en een piano staan. Guusje vertelt vol trots hoe blij ze is hier mee is. “Ik speel momenteel een paar keer per week, ook met andere mensen. Samen muziek maken is zo leuk, je hebt altijd twee energiestromen die met elkaar gaan mengen. En er komt altijd weer iets leuks of iets anders uit. Of de één heeft haar dag niet, of de ander. Maar dat geeft helemaal niets, daar kunnen we gelukkig om lachen.”

Wat vind je zo fijn aan muziek maken, wat maakt het zo bijzonder? “Ik ontdekte dat muziek een soort natuurlijke trilling van lucht of van snaren is. Het is een trilling en op het moment dat ik muziek hoor, tril ik mee. Ik vind mezelf al heel lang een snaar die mee trilt met de muziek. Als je dus mooie muziek hoort, die jou ook in die trilling brengt, dan heb je al een enorm geluksgevoel, daar hoef je niet eens zelf muziek voor te maken. Dat kan je dus krijgen door alleen maar te luisteren. Je zit op dezelfde golflengte als de muziek die je hoort. Dat is wat mij raakt”.

Guusje noemde de vioolsonate in A van César Franck als één van haar favoriete muziekstukken. “Ik was van plan om te zeggen als jij zou vragen ‘wat is jouw lievelingsmuziek?’ om dan te zeggen: ‘eigenlijk is die er niet, we leven maar zo kort en er is zoveel mooie muziek. Je zou eigenlijk elke dag nieuwe muziek moeten horen om te kijken hoe dat bevalt, er valt zoveel te ontdekken.’ Ik ben meestal enthousiast over de muziek die ik dan het laatste gehoord heb. Het hoeft niet altijd klassieke muziek te zijn. Ik houd ook heel erg van Afrikaanse of Cubaanse muziek”.

Ik vertel Guusje dat haar ogen glanzen als ze over muziek en Het Zeeuws Orkest praat. “Ja, dat is ook zo, dat is wat

ik voel als ik Het Zeeuws Orkest bezig zie. Je ziet al die mensen het samen voor elkaar krijgen. Het is een eenheid, het zijn niet alleen maar musici die toevallig met elkaar op het podium staan. Of ze nu muziek spelen die ik mooi vind of niet, dat maakt eigenlijk niet uit. Het is fantastisch om dat te zien.”

Wanneer ben je met muziek in aanraking gekomen, ben je een instrument gaan bespelen? “Iedereen maakte bij ons thuis muziek en ik ben de jongste van vijf. Mijn oma, van moeders kant was operazangeres en trad op als soliste. Mijn opa, van vaders kant was chirurg en pianist. Ik ben ook echt opgegroeid met dat er 's zondags altijd (klassieke) muziek in huis was en dat mijn moeder piano speelde. Dat er werd gezongen en mijn broers en zussen muziek maakten. Ik zelf ben op mijn negende piano gaan spelen. Muziek maken is eigenlijk gewoon een logisch voortvloeisel uit mijn opvoeding.”

Hoe kom je erachter wat je mooie muziek vindt, ga je gericht op zoek? “Ja, ik heb onlangs heel veel cd's in de uitverkoop gekocht. Van de tien zijn er maar één of twee die ik echt mooi vind. Dat vind ik dan meteen een gigantisch cadeau. Of ik krijg van anderen tips om naar iets te luisteren. En vorig jaar speelde Eric Vloeimans bij Het Zeeuws Orkest, dat vond ik zo geweldig. Ik heb een paar cd's van hem gekocht en die heb ik echt grijsgedraaid. Het radioprogramma ‘Een goedemorgen met ...’, op zaterdag op radio 4, is een aanrader. Dan mag een bekende Nederlander twee uur lang het programma vullen met muziek die iets voor hem of haar betekent. Dat is heel uiteenlopend, maar de rode draad is natuurlijk dat het muziek is dat die persoon raakt.”

Als je zelf gevraagd zou, wat zou er dan op jouw lijst staan? “Heel divers, het zijn dan klassieke stukken, maar ook muziek van Simeon ten Holt, omdat ik daar zelf stukken van speel. En ik ben dol op

muziek van Douwe Eisenga, die komt er zeker in. Ook komt David Bowie er waarschijnlijk in. Een beetje van alles wat me raakt. Eigenlijk ook best een leuk idee, om zoiets met je vriendengroep te doen. Ik zou van anderen ook wel willen weten 'wat heeft jou nou geraakt de afgelopen 50 jaar?'"

Bij Guusje is haar creatieve kant erg ontwikkeld. Ik weet uit ervaring dat ze bijvoorbeeld heerlijk kan koken, maar ook kan tekenen, schilderen, handwerken, fröbelen en muziek maken. Kan je ook creativiteit in je werk als dierenarts? Nooit spijt gehad van je keuzes? "Creativiteit zit niet zozeer in de geneeskunst vind ik, maar in het contact met mensen, en dat vind ik ook het leukste van mijn werk. Maar creativiteit zit ook in het opereren. Dat vind ik ook echt leuk en dat vind ik nog steeds een wonder, ook na 30 jaar. Je maakt een

dier open, je doet iets, maakt hem weer dicht en het werkt allemaal weer! Zou ik een tweede keer andere keuzes hebben gemaakt? Misschien wel, maar het past bij mij om elke keer andere keuzes te maken. Je kiest iets en daarmee kies je iets anders niet en dat vind ik ontzettend fascinerend. Daarom wil ik nog steeds zo veel, ook nieuwe instrumenten leren bespelen, nieuwe kunst leren, omdat ik kennelijk niet kan accepteren dat je met een keuze een andere weg hebt afgesneden. Ik wil alle wegen openhouden."

Guusje sluit ons gesprek af met het volgende: "Het leven is te kort, ik zou mij in alles willen verdiepen. Ik zou alles willen weten. Eigenlijk moet je gewoon een beetje nederig worden en dankbaar zijn voor wat er wel is en genieten van wat er op je pad komt. En daar is muziek zeker een onderdeel van".

Anja Westerterp

Kent u ook een Vriend van HZO die volgens u kan en wil vertellen over haar of zijn liefde voor muziek en HZO? Stuur dan een mail naar: vvhzo@zeeuwsorkest.nl.

Het Muziekconcours voor de Zeeuwse Jeugd

Beste vrienden,

Het is alweer twee jaar geleden (maart 2019) dat wij (het organisatiecomité) de 14^e editie van het Muziekconcours voor De Zeeuwse Jeugd (het voormalig 'Eastman Muziekconcours') hebben georganiseerd. Eastman, begonnen met sponsoring in 2009, is hiermee helaas gestopt. Wij danken Eastman, deelnemers en vele organisatoren voor ons voor de jaren lange sponsoring van dit evenement!

We zijn nog op zoek naar nieuwe sponsors maar gelukkig is het ons nu al

gelukt om het minimum bedrag dat nodig is voor het organiseren van dit concours bij elkaar te krijgen. We hebben daarom medio maart 2022 een nieuwe aflevering gepland, mits het Covid-19 virus ons dit toelaat.

Wij hopen ook nu weer vele Zeeuwse talenten(tjes) een podiumervaring te kunnen bieden, want muziek maken is in deze bizarre tijden o zo belangrijk!

Met hartelijke groeten,
namens het organiserend comité,

Michiel Flipse.